

[Raport 2008]

Programul antitrafic și gender al **Misiunii OSCE în Moldova**

OSCE

Organizația pentru Securitate
și Cooperare în Europa
Misiunea OSCE în Moldova

www.osce.org/moldova

Publicat de către Misiunea OSCE în Moldova
Str. Mitropolit Dosoftei, 108
Chisinau MD-2012
Republica Moldova
www.osce.org/moldova

© Misiunea OSCE în Moldova 2009

Toate drepturile sunt rezervate. Conținutul acestei publicații poate fi utilizat și copiat fără constrângeri în scopuri educaționale și alte scopuri necomerciale cu condiția indicării Misiunii OSCE în Moldova în calitate de sursă.

Imaginea de pe coperta: Seth Gray PCV, Republica Moldova

Imaginea de pe coperta a fost selectata deoarece aceasta reprezinta speranta si alegere: o fetita sta in fata podului inainte de a-l traversa, este in pragul atingerii majoratului, activa si isi da seama atat despre riscuri cat si despre posibilitati. Ea ar putea deveni stapana propriului ei viitor.

Design elaborat și tipar executat în Moldova de NOVA-IMPRIM SRL

Organizația pentru Securitate
și Cooperare în Europa
Misiunea OSCE în Moldova

Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) este cea mai mare organizație de securitate regională din lume, ale cărei 56 de state participante acoperă o suprafață geografică de la Vancouver, Canada până la Vladivostok, Rusia. Ca prezentă a OSCE în teritoriu, Misiunea în Moldova a fost înființată în 1993, în special pentru a asista negocierea unei soluții politice durabile în conflictul dintre Republica Moldova și regiunea transnistreană. În "dimensiunea umană", Misiunea OSCE în Moldova este împuternicită să ofere consultanță și expertiză în probleme privind drepturile omului și ale minorităților, transformările democratice și repatrierea refugiaților. Pe acest segment al mandatului său, în anul 2003 Misiunea a adăugat la portofoliul dimensiunii umane combaterea traficului de ființe umane și promovarea egalității de gen. În special, Programul antitrafic și gender al Misiunii acționează în vederea prevenirii și combaterii traficului de ființe umane și violenței domestice, promovării egalității de gen și a drepturilor femeilor, intensificării acțiunilor de identificare, protecție și asistență a victimelor și persoanelor vulnerabile, susținerii respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale și încurajării respectării principiului supremației legii.

RAPORTUL ANUAL PENTRU 2008 AL PROGRAMULUI ANTITRAFIC ȘI GENDER AL MISIUNII OSCE ÎN MOLDOVA

I. INTRODUCERE

1. În contextul mandatului Misiunii în Moldova al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) de a "oferi consultanță și expertiză în probleme privind drepturile omului și ale minorităților [și] transformările democratice", Misiunea a lansat în 2003 activități antitrafic și pentru egalitatea de gen, care din 2007 s-au desfășurat în cadrul Programului antitrafic și gender (ATG) al Misiunii.

2. La formularea obiectivelor Programului ATG și implementarea activităților și proiectelor acestuia, Misiunea se conduce de mandatul stabilit, de Planul de acțiuni al OSCE privind combaterea traficului de ființe umane (Decizia Consiliului Permanent nr. 557 din 24 iulie 2003), de Planul de acțiuni al OSCE privind promovarea egalității de gen (Decizia Consiliului de Miniștri nr. 14/04 din 7 decembrie 2004) și de Decizia OSCE privind prevenirea și combaterea violenței asupra femeii (Decizia Consiliului de Miniștri nr. 15/05 din 6 decembrie 2005). Planul de acțiuni al OSCE privind combaterea traficului de ființe umane abordează multilateral problema traficului de persoane, cuprinzând activități pentru protecția victimelor, prevenirea traficului și sancționarea celor care facilitează sau comit infracțiunea. Planul de acțiuni recunoaște rolul pe care îl are corupția la încurajarea acestui gen de infracțiune, precum și necesitatea lichidării cauzelor primare ale traficului atât în țările de origine, cât și în cele de destinație. Cu referire la alte probleme legate de gen, Planul de acțiuni al OSCE privind promovarea egalității de gen are drept scop implementarea standardelor și angajamentelor internaționale privind egalitatea femeilor și bărbaților, nondiscriminarea și respectarea drepturilor femeilor și fetelor, inclusiv respectarea cu strictețe a Convenției asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDFF). Planul de acțiuni prevede că, pentru a asigura un mediu sigur pentru cetățeni, trebuie intensificate activitățile de eliminare a tuturor formelor de violență asupra femeii, inclusiv a traficului de ființe umane.

3. Prin intermediul Programului ATG și în conformitate cu angajamentele OSCE, Misiunea urmărește următoarele obiective: prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, prevenirea și combaterea violenței domestice, promovarea egalității de gen și a drepturilor femeilor, intensificarea acțiunilor de identificare și oferire a asistenței victimelor și persoanelor vulnerabile, susținerea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale și încurajarea respectării principiului supremației legii în Republica Moldova. Pentru a realiza aceste scopuri, în 2008 Programul ATG și-a concentrat din nou eforturile în următoarele domenii: coordonare și schimb de informații, suport instituțional, susținere și promovare legislativă, consolidare a capacităților naționale. Programul ATG a continuat să susțină financiar activitățile și inițiativele orientate spre consolidarea securității în Moldova și asigurarea supremației legii și a drepturilor celor mai vulnerabile categorii de persoane, în special prin implementarea proiectelor organizațiilor neguvernamentale locale (ONG-urilor) și ale organizațiilor internaționale în Moldova.

II. COORDONARE ȘI SCHIMB DE INFORMAȚII

A. Ședințele Tehnice de Coordonare

4. Pe parcursul anului 2008, Programul ATG a găzduit sistematic în Chișinău ședințe tehnice de coordonare (ȘTC), menite să faciliteze cooperarea între actorii programului antitrafic și să încurajeze schimbul continuu de informații, experiență și cele mai bune practici privind activitățile și inițiativele antitrafic. Fiecare ședință a fost asigurată cu traducere simultană în limbile moldovenească/română și engleză. În 2008, toate ȘTC-urile au inclus rapoarte privind progresele la nivel național, activitățile recente ale participanților, precum și prezentări tematice ale unor subiecte sau activități relevante pentru comunitatea antitrafic în general. După fiecare ȘTC, Programul ATG întocmea un proces-verbal detaliat în limbile engleză și moldovenească/română, care apoi era aprobat oficial de către participanți. Procesele verbale ale tuturor ȘTC-urilor din anul 2008 au fost publicate și distribuite tuturor reprezentanților relevanți ai autorităților publice, ai societății civile și comunității internaționale.

5. În anul 2008, Programul ATG a găzduit unsprezece asemenea ȘTC-uri în Chișinău, conform următorului program și cu următoarele prezentări tematice:

DATA	PREZENTAREA TEMATICĂ	PREZENTATOR	ALTE SUBIECTE DISCUTATE/PREZENTATE
16 ianuarie 2008	Reacția statului la violența față de copii	UNICEF	
13 februarie 2008	Ajutați copiii țării: Acțiuni transnaționale și comunitare, rezultate 2007-2008 și perspective	Terre des Hommes	Prezentarea La Strada privind abordarea multilaterală a re-integrării victimelor traficului în Moldova
12 martie 2008	Proiectul de combatere a traficului de copii și a celor mai grave forme de muncă a copiilor, susținut de Organizația Internațională a Muncii – Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (ILO-IPEC)	Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii	

9 aprilie 2008	Traficul de organe	Centrul de Prevenire a Traficului de Organe	
14 mai 2008	Actualizarea profilului statistic 2007	Organizația Internațională a Migrației (OIM)	
11 iunie 2008	Studiu privind violența domestică	La Strada	Scurte prezentări ale vizitei de studiu în Israel, în cadrul stagiului organizat de Programul de combatere și prevenire a traficului de ființe umane al Centrului pentru Cooperare Internațională (MASHAV) al Ministerului Afacerilor Externe Informații de la seminarul privind combaterea traficului de ființe umane pentru muncă forțată
9 iulie 2008	Elucidarea traficului de ființe umane în mass-media	Winrock International	Prezentarea de către Ambasada SUA a Raportului privind traficul de persoane pentru anul 2008 (TIP)
10 septembrie 2008	Activități, rezultate și tendințe	Medecins du Monde	
8 octombrie 2008	Proiectul LÎTC FACT – acțiuni la nivel comunitar	Terre des Hommes	
12 noiembrie 2008	Rezultate ale activității liniei fierbinți din regiunea transnistreană și ale proiectului bisericesc	OIM	
10 decembrie 2008	Legea privind protecția martorilor și a victimelor	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane (CCTP)	Discutarea și finalizarea calendarului de prezentări tematice pentru anul 2009

6. La fiecare ȘTC au participat de la 30 pînă la 50 de reprezentanți ai organizațiilor. Deosebit de active, fiind prezente la cel puțin șase din unsprezece ȘTC-uri în 2008, au fost următoarele organizații: Asociația Avocaților Americani/ Inițiativa pentru Supremația Legii (ABA/ROLI), Assemblies of God World Mission “Project Rescue” (AGWM), Catholic Relief Services (CRS); Centrul de Drept Căușeni, Centrul pentru Prevenirea Traficului de Femei (CPTF), Centrul pentru Prevenirea Prelevării de Organe; Copii, Comunități, Familii (CCF) Moldova, Gender-Centru, Organizația Internațională a Migrației (OIM), “Interacțiune”, IM/SOIR, Organizația Internațională a Muncii/ Programul Internațional pentru Eliminarea Muncii Copiilor (ILO-IPEC), La Strada, Medecins du Monde, Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, Regina Pacis, Armata Salvării, Ambasada Turciei, Fondul Internațional al ONU pentru Copii (UNICEF), Biroul Națiunilor Unite

pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității (UNODC), Ambasada SUA, Winrock International Noile Perspective pentru Femei. Pentru prima dată, în 2008 la ȘTC-uri au participat reprezentanții Ministerului de Externe, ai Procuraturii Generale, ai Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane (CCTP) al Ministerului de Interne și ai Misiunii Uniunii Europene de Asistență la Frontieră (EUBAM). Secretarul Comitetului Național de Combatere a Traficului de Ființe Umane a participat la ȘTC-ul din aprilie 2008.

B. Ședințele Tehnice de Coordonare regionale

7. În 2008, în colaborare cu Winrock International, Programul ATG a organizat cinci ȘTC-uri: în Tiraspol, Șoldănești, Vulcănești, Nisporeni și Rîbnița. Pe lângă intenția de a promova cooperarea și schimbul de informații între actorii programului antitrafic guvernamentali și neguvernamentali, naționali și locali, prin ȘTC-urile regionale s-a urmărit sensibilizarea opiniei publice și cunoașterea specificului traficului de ființe umane în fiecare regiune. ȘTC-urile regionale au fost realizate cu participarea autorităților publice locale, a organelor de urmărire, a procuraturii, a instanțelor de judecată, a lucrătorilor sociali, a mass-media și a societății civile. Toți participanții au prezentat rapoarte cu privire la situația traficului în regiunea respectivă și inițiativele întreprinse de actorii locali pentru prevenirea și combaterea traficului. La fiecare ȘTC regională din 2008, s-a realizat o trecere în revistă a Sistemului Național de Referire (SNR) și a felului în care acesta a fost conceput și implementat în raioane de către OIM și Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. După fiecare ȘTC regională, Programul ATG a întocmit câte un proces-verbal detaliat în limbile engleză și moldovenească/română.

8. În 2008, Programul ATG al Misiunii și Winrock International au organizat cinci ȘTC-uri regionale, după cum este reflectat în tabelul de mai jos, cu următorii participanți:

DATA	LOCUL/PARTENERUL	RAPOARTE ALE OFICIALITĂȚILOR
20 martie 2008	Tiraspol: ONG-ul "Interacțiune", Oficiul Misiunii OSCE din Tiraspol, Organizația Internațională a Migrației	Următoarea Generație, Crucea Roșie (Biroul Bender), Centrul de Stat din Transnistria pentru Igienă și Epidemiologie, Centrul pentru Prevenirea și Combaterea HIV/SIDA (Tiraspol)
15 aprilie 2008	Șoldănești: Centrul Regional de Susținere din Bălți al Proiectului Winrock International "Noile Perspective pentru Femei"	Administrația raională din Șoldănești, Comisia Raională pentru Prevenirea Traficului de Ființe Umane, Procuratura raionului Șoldănești, Comisariatul de poliție din Șoldănești, Direcția educație Șoldănești
7 mai 2008	Vulcănești: Centrul Regional de Susținere din Cahul al Proiectului Winrock International "Noile Perspective pentru Femei"	Administrația raională din Vulcănești, Departamentul cercetare penală din Vulcănești, Procuratura raionului Vulcănești
25 septembrie 2008	Nisporeni: Centrul Regional de Susținere din Bălți al Proiectului Winrock International "Noile Perspective pentru Femei"	Președintele raionului Nisporeni, Consiliul Raional Nisporeni, Procuratura raionului Nisporeni, Direcția asistență socială Nisporeni, Direcția educație Nisporeni

16 octombrie 2008	Ribnița: ”Interacțiune”, Oficiul Misiunii OSCE din Tiraspol, Organizația Internațională a Migrației	Aspectul Social, corpul didactic al liceului de construcții, Societatea culturală bulgărească Radomir din Parcani, Un Pas Înainte
----------------------	---	---

9. La toate ȘTC-urile regionale au fost prezenți reprezentanți ai Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, ai Grupului de Coordonare a Sistemului Național de Referire, ai Proiectului Winrock International „Noile Perspective pentru Femei”, precum și ai Misiunii OIM în Republica Moldova și ai Centrului său de Reabilitare. La câteva ședințe au participat reprezentanți ai Terre des Hommes, ai Consiliului pentru Cercetări și Schimburi Internaționale/ Comprehensive Post Partum (IREX/ CPP), precum și ai altor agenții.

10. În 2008, Programul ATG al Misiunii a colaborat cu parteneri transnistreni și OIM pentru a organiza două ȘTC-uri regionale în comun cu ”Mesele Rotunde pentru Parteneriat Social”, care au în Transnistria un rol de coordonare a societății civile (a se vedea descrierea mai detaliată în paragraful 11). ȘTC-urile regionale din martie și octombrie au fost organizate în Tiraspol și Ribnița, împreună cu ”Interacțiune” și Oficiul Misiunii OSCE din Tiraspol. Programul ATG al Misiunii a beneficiat de pe urma schimbului de informații cu colegii din Transnistria și a oferit informație privind normele legale, standardele și mecanismele de coordonare moldovenești și internaționale, precum și altă informație relevantă pentru combaterea traficului de ființe umane și a violenței asupra femeii. După finalizarea analizei la sfârșitul anului 2008, Programul ATG al Misiunii a decis să continue atât realizarea ȘTC-urilor regionale în raioanele de pe malul drept, cât și susținerea ”Meselor Rotunde pentru Parteneriat Social” și participarea sistematică la ele, fără a se implica însă în organizarea unor adunări comune.

C. Mesele rotunde pentru coordonarea societății civile din Transnistria

11. În 2008, Programul ATG al Misiunii a participat la toate cele 11 mese rotunde lunare pentru parteneriat social, care sînt organizate în vederea coordonării societății civile în Transnistria (a se vedea paragraful precedent pentru informații privind ședințele comune). Mesele rotunde se desfășoară pe teritoriul regiunii transnistrene, în cea de-a treia zi de joi a fiecărei luni, cu excepția lunii august. La mese participă actorii din sectorul social de pe ambele maluri, inclusiv societatea civilă, autoritățile locale și centrale, donatori și organizații internaționale. Inițiate de OIM și ”Interacțiune”, după modelul ședințelor tehnice de coordonare ale Programului ATG al Misiunii, mesele rotunde stimulează colaborarea și cooperarea dintre actorii societății civile din regiunea transnistreană, în vederea prevenirii traficului de ființe umane și a violenței asupra femeii și oferirii de asistență victimelor acestora. Mesele rotunde oferă cadrul pentru schimbul de informații și reprezintă o platformă pentru viitoarea activitate multilaterală de asistență și prevenire în regiunea transnistreană, inclusiv pentru o eventuală extindere a Sistemului Național de Referință. Temele discutate includ activitățile tineretului, protecția sănătății, funcționarea liniilor fierbinți, traficul de ființe umane, egalitatea de gen și violența asupra femeii. În parteneriat cu OIM Moldova, Programul ATG al Misiunii va continua această inițiativă în 2009, prin susținerea meselor rotunde și găzduirea unora din ele la Oficiul Misiunii OSCE din Tiraspol, precum și prin consolidarea capacităților ONG-urilor sociale de a facilita dezvoltarea actorilor societății civile, prin abordarea problemelor sociale, în special a egalității de gen și a drepturilor umane în regiunea transnistreană.

C. Ședințele sectoriale ale donatorilor

12. În 2008, Programul ATG a făcut parte din Grupul Operativ Gender al Agențiilor Donatoare, organizat de Agenția Suedeză pentru Dezvoltarea Internațională, UNIFEM și Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. Acest for promovează cooperarea și schimbul de informații între do-

natori și încurajează parteneriatele cu autoritățile naționale, în vederea consolidării mecanismelor¹ naționale de asigurare a egalității de gen și promovării principiilor și politicilor de gen de acțiune complexă, cum ar fi popularizarea egalității de gen. Misiunea a contribuit cu un articol, ce se referă la aspectele de gen și lege, publicat în cea de-a doua ediție a ziarului GENDER, care poate fi găsit la: http://www.un.md/UNIFEM/news/Gender_Newsletter2nd_%20issue_Dec.23.2008_eng.pdf.

13. În 2008, Programul ATG al Misiunii a participat la șase ședințe ale Grupului de donatori pentru protecție socială, organizate în vederea coordonării continue a eforturilor dintre autoritățile publice și agențiile donatoare în sfera asistenței sociale, egalității de gen și antitrafic. Acest for tinde să promoveze cooperarea și schimbul de informații între donatori și să încurajeze parteneriatele cu autoritățile naționale, pentru consolidarea eforturilor naționale de asigurare a protecției sociale. Aceste ședințe sunt organizate lunar de către Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului (MPSFC), Every Child Moldova și Consorțiul de Management Strategic din Oxford.

14. Programul ATG al Misiunii a realizat o prezentare la ședința donatorilor din iunie, la sediul Băncii Mondiale. Prezentarea – “Un model de parteneriat între agenții în sfera protecției și susținerii victimelor traficului și ale violenței domestice” – a fost expusă în comun de către Programul ATG al Misiunii și OIM Moldova, în prezența partenerilor de la PNUD și Fondul ONU pentru Populație (UNFPA). Grupului donatorilor din Moldova le-a fost prezentat oficial noul proiect al Fondului de încredere pentru securitatea umană al ONU (FÎSUONU), denumit “Protecția și susținerea victimelor traficului de ființe umane și ale violenței domestice”.

D. Pagina web a Rețelei antitrafic și gender

15. Programul ATG al Misiunii, în parteneriat cu Winrock International “Noile Perspective pentru Femei”, a continuat să actualizeze pagina web a Rețelei antitrafic și gender în Moldova, înregistrată ca <http://www.atnet.md/>. Pagina web a fost lansată în toamna anului 2006 în limbile engleză, moldovenească/română și rusă și include o descriere a situației traficului de ființe umane în Moldova, o bază de date a organizațiilor partener, proiecte și activități din întreaga țară, evenimente și anunțuri, publicații și resurse, precum și informații de coordonare, inclusiv procesele verbale ale tuturor ȘTC-urilor organizate în Chișinău și în regiuni. Pagina web oferă informații despre circa 340 de organizații partener, unele desfășurând multiple activități antitrafic, de asemenea menționate pe pagina web.

E. Coordonarea Grupului de conducere pentru Moldova din cadrul Programului danez împotriva traficului de ființe umane în Europa de Est și de Sud-Est

16. În 2008, Programul ATG al Misiunii a continuat coordonarea activității Grupului de conducere pentru Moldova (CCM) din cadrul Programului danez împotriva traficului de ființe umane în Europa de Est și de Sud-Est. CCM este constituit din Programul ATG al Misiunii, OIM Moldova, La Strada Moldova și Centrul pentru Prevenirea Traficului de Femei. Programul ATG al Misiunii a organizat nouă ședințe ale CCM și a întocmit procesele verbale ale acestora, inclusiv al unei detașări a CCM pentru identificarea tendințelor, necesităților și obiectivelor pentru Programul la nivel de țară 2009-2011. Programul ATG al Misiunii a organizat și a găzduit o vizită de planificare a Coordonatorului OIM de la Kiev, a Coordonatorului Ministerului danez de Externe, a CCM și a autorităților naționale. De asemenea, Programul ATG al Misiunii a luat parte la Forumul partenerilor regionali și la o conferință regională privind standardele de prevenire socială a traficului de persoane în Belarus, Moldova și Ucraina, cu participarea partenerilor din țările respective. Primul program danez a întreprins activități din 2006 până în 2008, iar cel de-al doilea va continua activitățile din 2009 până în 2011. Obiectivul general al programului este de a susține autoritățile naționale, organizațiile internaționale și organizațiile neguvernamentale în combaterea traficului,

¹ Termenul ”mecanism” desemnează aici actorii naționali de nivel strategic, legi, reguli, planuri de acțiune, activități etc.

printr-o prevenire adecvată, punere în aplicare a legilor și măsuri de protecție/asistență. Ambele programe au patru obiective imediate:

- Strategii naționale fortificate de combatere a traficului și mecanisme de referire;
- Capacități consolidate ale autorităților naționale și ONG-urilor de a reacționa la necesitățile crescînde în domeniul prevenirii și protecției;
- Conștientizare sporită în mediul categoriilor vulnerabile și accesul la informația relevantă privind migrația și
- Cooperare solidă la nivel internațional și regional la abordarea acțiunilor de combatere a traficului, inclusiv standardizare a procedurilor și practicilor.

F. Elaborarea unui proiect comun pentru Fondul de încredere pentru securitatea umană al Organizației Națiunilor Unite

17. Pe parcursul anului 2008, în parteneriat cu PNUD, Fondul ONU pentru Populație (UNFPA) și OIM în Moldova, Programul ATG al Misiunii a lucrat asupra unei propuneri comune pentru Fondul de încredere pentru securitatea umană al Organizației Națiunilor Unite (FÎSUONU). Folosind experiența fiecărei agenții, partenerii au luat ca bază nota conceptuală din 2007 pentru a finaliza propunerea de proiect pentru FÎSUONU, denumită "Protejarea și capabilizarea victimelor traficului și ale violenței domestice și a persoanelor vulnerabile în Moldova", finanțată de Guvernul Japoniei. Procesul de aprobare a proiectului a fost lansat oficial printr-un eveniment media din 6 noiembrie, la care au participat reprezentanți ai celor patru agenții de implementare, ai guvernului japonez, ai Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, ai Ministerului Administrației Publice Locale și ai Ministerului Reintegrării. Proiectul va aborda reformele strategice și instituționale în sferile prioritare ale traficului de ființe umane și violenței domestice în Moldova, la nivel național, raional și local.

G. Coordonarea în vederea prevenirii și combaterii discriminării

18. La 15 decembrie, Programul ATG al Misiunii a prezidat prima Ședință de coordonare anti-discriminare. La ea au fost prezenți reprezentanți ai Coaliției Anti-discriminare, precum și reprezentanți ai Ministerului Justiției, ai Procuraturii Generale și reprezentantul ONU în Moldova. Participanții au realizat un schimb de informații privind statutul proiectului de lege anti-discriminare și viitoarele oportunități de colaborare. Ei au convenit asupra organizării ședințelor trimestriale de coordonare anti-discriminare și extinderii listei de participanți, pentru a fi incluși mai mulți reprezentanți ai administrației publice.

H. Coordonare ad-hoc și altele

19. În 2008, Programul ATG al Misiunii a facilitat convocarea a două grupuri ad-hoc de coordonare, ca răspuns la solicitarea autorităților locale.

20. În urma adresării Centrului pentru Combaterea Traficului de Persoane (CCTP) al Ministerului de Interne și a OIM Moldova, Programul ATG al Misiunii a găzduit două ședințe ad-hoc de coordonare a asistenței oferite victimelor traficului în regiunea transnistreană. La întruniri au participat reprezentanți ai ONG-urilor din regiunea transnistreană, fiind urmărit scopul facilitării cooperării cu autoritățile CCTP, pentru acordarea asistenței victimelor din Transnistria. Grupul ad-hoc a constatat din reprezentanți ai OIM Moldova, ai ONG-urilor transnistrene "Interacțiune" și "Un Pas Înainte", ai Centrului de Drept Căușeni și ai CCTP, iar desfășurarea reuniunilor a fost sprijinită de Programul ATG al Misiunii. Participanții au discutat despre oportunitățile comune de intervenție, și-au exprimat preocupările legate de o potențială colaborare și au convenit să lucreze împreună asupra unor cazuri concrete, fără susținere directă din partea Programului ATG al Misiunii pe viitor. Ședințele au avut loc la 13 februarie și 24 aprilie. Dat fiind că regiunea ca atare reprezintă un

punct sensibil, evidența cazurilor în regiunea transnistreană nu se ține după locul de origine.

21. După ședința din 29 iulie a Comitetului Național pentru combaterea traficului de ființe umane, Programul ATG al Misiunii a primit din partea directorului CCTP o adresare, în care i se solicita asistența la formularea unui răspuns și la stabilirea acțiunilor ulterioare în privința unor minori moldoveni neînsoțiți, identificați de autoritățile locale din Italia. Vice-prim ministrul Stepaniuc a însărcinat CCTP să întocmească un raport privind obligația statului de a-i urmări în justiție pe părinții care își trimit ilegal copiii peste hotare. Programul ATG al Misiunii a facilitat schimbul de informații între diferiți actori și experți guvernamentali, în vederea respectării atât a intereselor esențiale ale copiilor, cât și a supremației legii. Din octombrie pînă în decembrie, Programul ATG al Misiunii a convocat și a facilitat organizarea a patru ședințe, la care au participat CCTP, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, UNICEF, OIM Moldova, La Strada, Centrul de Drept Căușeni și Procuratura Generală. Ședințele au oferit cadrul pentru schimbul de informații și stabilirea unor acțiuni comune în vederea accelerării repatrierii minorilor neînsoțiți din Italia în Republica Moldova. Drept urmare, Ministerul Afacerilor Externe a asistat Procuratura Generală la obținerea informației prin intermediul solicitărilor adresate autorităților italiene. Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului a elaborat un raport cuprinzător asupra situației copiilor moldoveni neînsoțiți din Italia. Grupul a decis că se poate convoca în ședință repetat, după necesitate, prin intermediul solicitării adresate Programului ATG al Misiunii de a organiza întrunirile ulterior.

22. La 6 septembrie, Programul ATG al Misiunii a găzduit o masă rotundă, de o jumătate de zi, pentru o delegație a Agenției Federale Germane pentru Educație Civică (BpB în limba rusă). Peste 30 de specialiști germani s-au întâlnit cu reprezentanți ai Programului ATG al Misiunii, ai Centrului pentru combaterea traficului de persoane al Ministerului de Interne, La Strada, Terres des Hommes și ai Centrului de prevenire a traficului de femei.

23. La 6 – 7 octombrie, Programul ATG al Misiunii a găzduit ședințe tematice ale partenerilor anti-traffic și gender, pentru a identifica problemele esențiale și tendințele anului 2008 și pentru a stabili niște obiective argumentate pentru Programul ATG al Misiunii în 2009. Aceste ședințe tematice au avut drept subiect: traficul de persoane (13 participanți), egalitatea de gen și violența domestică (9 participanți) și anti-discriminare (7 participanți). În cadrul întrunirilor, s-au discutat tendințele și imperatiivele identificate în anul 2008, necesitățile de consolidare a capacităților și obiectivele care urmează a fi promovate. Obiectivele strategice prioritare identificate în cadrul primelor două reuniuni au inclus cooperarea și consecvența în lucrul cu victimele și potențialele victime ale traficului și violenței, precum și o mai bună implementare a legilor. La ședința cu subiectul anti-discriminare s-a subliniat necesitatea îmbunătățirii capacităților și abilităților de planificare ale Coaliției Anti-discriminare și a cadrului legal, în vederea reafirmării drepturilor omului și realizării angajamentelor relevante ale Moldovei. Reuniunile tematice s-au dovedit a fi eficiente atât pentru întrunirea partenerilor în vederea unui schimb strategic de informații, cât și pentru elaborarea priorităților strategice ale Programului ATG al Misiunii pentru anul 2009.

24. La 9 decembrie, Misiunea a găzduit o ședință de familiarizare cu Ministerul Reintegrării. Programul ATG a prezentat activitățile în regiunea transnistreană și i-a invitat pe reprezentanții ministerului să participe la ȘTC-urile lunare și la mesele rotunde pentru Parteneriat Social.

III. SUPORT INSTITUȚIONAL

A. Comitetul Național pentru combaterea traficului de ființe umane

25. Programul ATG al Misiunii OSCE în Moldova a participat, ca observator, la ședințele Comitetului Național (CN) pentru combaterea traficului de ființe umane, care a ținut în anul 2008 trei

ședințe deschise și una închisă. Președintele CN nu fusese desemnat la începutul anului 2008 și prima ședință a fost prezidată de Viceministrul Afacerilor Interne, dl Valentin Zubic. În martie, dl Victor Stepaniuc a fost desemnat Viceprim-ministru și președinte al CN, iar în octombrie 2008, Viceprim-ministru și președinte al CN a fost desemnat dl Valentin Mejinschi, anterior Ministru al Afacerilor Interne. A treia și a patra ședințe, prezidate de dl Stepaniuc, au avut ca subiect central chestiunea cum ar trebui să se reacționeze la faptul că Moldovei i s-a acordat rangul 3 în Raportul privind traficul de persoane al Departamentului de Stat al SUA.

26. Prima ședință, din 4 februarie, prezidată de Viceministrul Afacerilor Interne, dl Zubic, a avut loc la CCTP. La întrunire au luat parte ILO-Migrant, La Strada, OIM și Misiunea OSCE în Moldova, precum și membrii CN. Participanții au stabilit etapele de actualizare și finalizare a Planului Național de Acțiune 2007-2009 (PNA), pentru a avea un PNA activ în anii 2008-2009, și au discutat despre crearea unui Secretariat Permanent (SP) pentru susținerea implementării PNA și a activității CN.

27. La 17 aprilie, la Chișinău, a avut loc prima ședință cu Viceprim-ministrul recent desemnat, dl Stepaniuc; ședința a fost închisă pentru observatorii externi.

28. La 3 iulie, Programul ATG al Misiunii a participat la o masă rotundă, prezidată de Viceprim-ministru, dl Stepaniuc, care avea ca temă eforturile de coordonare a acțiunilor guvernului și ale societății civile privind combaterea traficului de ființe umane. Programul ATG al Misiunii a îndemnat guvernul moldovenesc să-și intensifice eforturile de colaborare și comunicare cu alți actori antitrafic, atât din cadrul, cât și din afara guvernului, pentru a realiza Planul Național de Acțiune privind combaterea traficului de persoane, inclusiv să ofere susținere bugetară pentru implementarea cadrului legislativ relevant, precum și să delege un reprezentant al Comitetului Național să participe la ședințele tehnice de coordonare. Dl Stepaniuc a confirmat că stabilirea unui secretariat permanent reprezintă o prioritate deosebită.

29. La 29 iulie, Programul ATG al Misiunii a participat, ca observator, la cea de-a doua ședință deschisă a CN, desfășurată în clădirea Guvernului și prezidată de Viceprim-ministrul Stepaniuc. Dl Stepaniuc a luat cuvântul cu privire la reacția guvernului moldovenesc față de Raportul privind traficul de persoane al Departamentului de Stat al SUA, făcut public în iunie, prin care Moldova a fost retrogradată la rangul 3. Reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne, ai Procuraturii Generale și ai Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului au prezentat rapoarte statistice privind activitățile antitrafic. Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și internaționale și-au exprimat îngrijorarea în ce privește asigurarea drepturilor victimelor și persoanelor vulnerabile. Dl Stepaniuc a pledat pentru crearea unei baze de date ale tuturor migranților moldoveni și s-a interesat despre cazul complex al celor peste 15 minori moldoveni neînsoțiți, identificați în Italia. Aceste cazuri, se pare, reprezintă reunificări de familii, dar unii membri ai CN le-au calificat drept trafic. CP a prezentat un plan suplimentar de acțiune, ca reacție la Raportul TP al Departamentului de Stat al SUA. Crearea unui secretariat permanent nu a fost menționată.

30. La 17 octombrie, Programul ATG al Misiunii a participat, ca observator, la cea de-a treia ședință deschisă a CN, prezidată de Viceprim-ministrul Stepaniuc și ținută în clădirea Guvernului. Discuția s-a concentrat din nou asupra Raportului american privind traficul de persoane, asupra creării bazelor de date și a altor forme de control statistic al populației, asupra licențierii agențiilor de turism și de plasare în câmpul muncii etc.

31. La 28 octombrie, Departamentul de Stat al SUA a reînscris Moldova în Lista de supraveghere a rangului 2, datorită unei aparente și fervente dorințe a Guvernului Moldovei de a soluționa problemele identificate în Raportul privind traficul de persoane din iunie. Nici o ședință a CN nu a mai fost convocată ulterior acestui anunț.

32. Din anul 2005, Programul ATG al Misiunii a promovat ideea creării unui secretariat permanent, care să susțină activitatea Comitetului Național pentru combaterea traficului de ființe umane. Programul a continuat să acționeze în acest sens și în 2008, luând cuvântul la ședința din februarie a Comitetului Național, precum și la întâlnirile cu Viceprim-ministrul Stepaniuc, Președintele Comitetului Național, și cu subalternii acestuia din aprilie și mai, și la masa rotundă din iulie, la care au luat parte dumnealui și actorii antitrafic neguvernamentali. Programul ATG al Misiunii a întocmit obligațiile de serviciu ale doi angajați cu normă completă, care ar fi trebuit să fie finanțați de organizațiile internaționale în primii doi ani de activitate, și a remis un proiect de plan privind Secretariatul Permanent, în limba română, membrilor Comitetului Național. În cadrul Seminarului Tehnic Suplimentar al celei de-a 6-a Conferințe a Alianței contra traficului de persoane, pe subiectul raporturilor naționale și mecanismelor echivalente, în septembrie, la Viena, Programul ATG al Misiunii a obținut remarci pozitive asupra proiectului din partea reprezentantului Ministerului moldovenesc de Externe. Cu toate acestea, autoritățile naționale nu au întreprins nici o acțiune în vederea creării Secretariatului Permanent în anul 2008.

B. Comitetul pentru egalitatea de gen

33. Creat în 2006 în conformitate cu Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Comitetul pentru egalitatea de gen s-a întrunit în iunie și noiembrie 2008. Participanții au discutat despre armonizarea cadrului legislativ național cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie și implementarea Planului de Acțiune 2006-2009 pentru promovarea egalității de gen în societate. La ședința din iunie, participanții au decis să pregătească un raport detaliat asupra implementării planului de acțiune. În decembrie, acest raport a fost remis pentru comentarii membrilor Grupului operativ pentru egalitate de gen al agențiilor donatoare. La ședința din noiembrie, participanții au revăzut proiectul strategiei pentru egalitatea de gen și au început întocmirea următorului plan de acțiune. Programul ATG al Misiunii nu a supravegheat aceste ședințe, întrucât Comitetul a hotărât să-i implice pe actorii internaționali conform principiului rotației, fără observatori permanenți. Programul ATG al Misiunii i-a recomandat Comitetului să invite observatori în mod regulat, pentru a realiza un schimb mai eficient de informație și experiență.

C. Comitetul Municipal Antitrafic din Chișinău

34. La 25 noiembrie, Programul ATG al Misiunii a asistat, ca observator, la o ședință a Comitetului Municipal Antitrafic din Chișinău. Comitetul constă din șefii direcțiilor municipale și pretori și este prezidat de unul din viceprimari. Agenda ședinței a inclus rapoartele anuale ale celor prezenți, precum și rezultatele activității echipei municipale multidisciplinare.

IV. SUSȚINERE ȘI PROMOVARE LEGISLATIVĂ

A. Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie

35. La 1 martie 2007, Parlamentul moldovenesc a adoptat Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. După adoptare, legea a fost expediată pentru promulgare Președintelui, dar a fost restituită Parlamentului pentru reexaminare. Președinția a avut obiecții referitor la faptul că legea nu specifica fondurile pentru crearea centrelor de reabilitare pentru agresori. Parlamentul a amânat reexaminarea proiectului de lege în sesiunile sale din anul 2007. Programul ATG al Misiunii OSCE în Moldova a susținut elaborarea legii în anii 2006 și 2007.

36. La 29 februarie 2008, Programul ATG al Misiunii a asistat la ședința în plen a Parlamentului, în cadrul căreia Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie a fost readoptată în lectură finală, cu 72 de voturi pro și nici unul contra. Modificările esențiale efectuate în textul legii se refereau la prevederile legate de responsabilitățile autorităților administrației publice centrale

și locale și de finanțarea politicilor de asigurare socială pentru victime și agresori. Cea din urmă prevedere a fost exclusă din lege, pentru că, pe hîrtie, aceste servicii au fost deja incluse în strategia de asigurare de stat, prevăzută în alte acte legislative.

37. La 11 martie 2008, Președinția moldovenească a promulgat Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. La 18 martie, legea a fost publicată în Monitorul Oficial. Guvernului i s-au acordat trei luni de la data publicării pentru a actualiza cadrul legislativ și a-l conforma prevederilor respectivei legi. La 11 aprilie, Programul ATG al Misiunii a avut o întrunire cu OIM, PNUD, UNIFEM și UNFPA în vederea elaborării unui proiect de jalonare pentru susținerea Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului la implementarea noii Legi cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

38. Din iunie și pînă în octombrie, Misiunea i-a oferit susținere unui expert independent la jalonarea și elaborarea unui raport de compatibilitate a legislației moldovenești cu prevederile Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie. Raportul include o analiză a legii pe articole, precum și recomandări de modificare a legislației actuale, pentru a o alinia la prevederile legii respective. Raportul a fost prezentat public pentru aprobare Guvernului la 18 noiembrie 2008. Guvernul a creat un grup de lucru pentru a analiza și a valida recomandările legislative propuse de experți. Programul ATG al Misiunii și expertul Misiunii au participat la primele ședințe de lucru, care au fost convocate de cinci ori în noiembrie, de două ori în decembrie și vor continua în 2009.

B. Proiectul Legii cu privire la anti-discriminare

39. În 2007, Programul ATG i-a oferit suport Coaliției Anti-discriminare, care constă din mai mult de zece ONG-uri moldovenești, la elaborarea și promovarea proiectului de lege cu privire la anti-discriminare, în conformitate cu Planul de Acțiune UE-Moldova și alte angajamente și standarde internaționale. Proiectul legii, cu comentariile de rigoare, a fost înaintat Ministerului Justiției la 3 octombrie 2007.

40. La 28 ianuarie 2008, Coaliția Anti-discriminare s-a convocat în prima ședință din acest an, pentru a-și planifica activitățile pentru 2008. Un reprezentant al Programului ATG al Misiunii a asistat în calitate de observator. ONG-urile prezente au convenit asupra organizării campaniilor de sensibilizare și a meselor rotunde în regiunile Moldovei din afara capitalei, pe tema combaterii discriminării față de studenți, categoriile vulnerabile și alte comunități vizate. Coaliția Anti-discriminare și-a pus scopul să colecteze informații despre cazurile de discriminare și să colaboreze cu Ministerul Justiției la promovarea proiectului de lege privind prevenirea și combaterea discriminării în Moldova.

41. În februarie 2008, Programul ATG al Misiunii a avut o întrevvedere cu reprezentanții Ministerului Justiției, pentru a discuta despre colaborarea la promovarea proiectului de Lege cu privire la anti-discriminare. Programul ATG al Misiunii a oferit copii ale proiectului de lege și ale comentariilor însoțitoare, în engleză și română, precum și documente internaționale relevante în domeniul drepturilor omului, aplicabile în Republica Moldova. Programul ATG al Misiunii a consimțit să asiste la ședințele grupului de lucru la Ministerul Justiției și să contribuie la finalizarea proiectului de lege, care urma să fie prezentat Guvernului pînă în toamnă.

42. În iunie 2008, Grupul de lucru al Ministerului Justiției a solicitat de la Programul ATG al Misiunii comentarii asupra proiectului de lege privind prevenirea și combaterea discriminării în Moldova. În opinia Misiunii, proiectului Ministerului Justiției îi lipsea un mecanism clar de implementare. Proiectul avea și alte lacune substanțiale în lumina standardelor internaționale minime. Programul ATG al Misiunii i-a solicitat misiunii ODIHR să elaboreze comentarii extinse la lege, pentru a fi prezentate Ministerului Justiției.

43. La 24 și 30 iunie, Programul ATG al Misiunii a avut o întrevvedere cu reprezentanții Coaliției Anti-discriminare, pentru a discuta despre coordonarea comentariilor asupra proiectului de lege

privind prevenirea și combaterea discriminării în Moldova, elaborat de Guvern.

44. La 8 iulie, 17 septembrie și 22 septembrie, Programul ATG al Misiunii a asistat la ședința grupului de lucru al Ministerului Justiției ce a avut ca subiect proiectul legii anti-discriminare. Misiunea a încurajat Guvernul să se conformeze angajamentelor internaționale și naționale în sfera drepturilor omului, pentru a elabora o lege anti-discriminare cuprinzătoare, care să includă minoritățile religioase și sexuale drept categorii protejate.

45. În septembrie, Programul ATG al Misiunii a prezentat Comentariul finalizat al ODIHR și al Misiunii asupra proiectului de lege privind prevenirea și combaterea discriminării. La 1 octombrie, Ministerul Justiției a înaintat Guvernului proiectul de Lege privind prevenirea și combaterea discriminării. La finele anului, proiectul legii încă mai circula prin Guvern.

C. Legea privind protecția victimei și a martorului

46. Departamentul protecția martorului/victimei de pe lângă Centrul pentru combaterea traficului de persoane (CCTP) al Ministerului Afacerilor Interne a solicitat ajutorul Programului ATG al Misiunii la elaborarea unui nou proiect de Lege privind protecția victimei și a martorului. Pe parcursul anului 2007, expertul finanțat de OSCE a lucrat împreună cu specialiștii CCTP la elaborarea noului proiect de lege, care a fost prezentat Guvernului în decembrie 2007.

47. La 4 aprilie 2008, proiectul de Lege privind protecția victimei și a martorului a fost adoptat în prima lectură de către Parlament. Noua lege prevede o protecție mai solidă și asistență pentru victime și martori, mai ales în cazurile de trafic de ființe umane, și creează în cadrul Ministerului de Interne o nouă Direcție pentru protecția martorilor. Noua lege o înlocuiește pe cea din 1998, care reglementa protecția martorilor. În parteneriat cu Ambasada SUA, Programul ATG al Misiunii a susținut elaborarea acestei legi prin intermediul unui expert de la Institutul de Reforme Penale.

48. La 24 aprilie, Programul ATG al Misiunii a găzduit o întâlnire între Centrul pentru combaterea traficului de persoane (CCTP), OIM, Ambasada SUA și ONG-urile relevante, care au discutat despre următorii pași în susținerea sau sporirea garanțiilor legale pentru victime și martori. CCTP a propus elaborarea unei noi legi, care să prevadă protecție și asistență pentru persoanele care au calitate dublă, de victimă și de martor, în cadrul procesului penal. Participanții au convenit asupra elaborării unei note conceptuale privind legea propusă, iar CCTP a solicitat oficial implicarea Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului.

49. La 16 mai, proiectul Legii privind protecția victimei și a martorului a fost adoptat în a doua lectură de către Parlament. Titlul oficial al ei este Legea cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal. După promulgarea ei de către Președinte, legea a fost publicată în Monitorul Oficial la 27 iunie 2008. Legea reglementează securitatea participanților în cauzele penale, ale căror viață, siguranță fizică, libertate sau proprietate sunt amenințate din cauza participării lor în procesele penale, în cadrul cărora se examinează infracțiuni grave. Legea stabilește un cadru legal detaliat și cuprinzător. Totuși, implementarea eficientă depinde de susținerea financiară, iar legii îi lipsește un mecanism financiar solid. Legea a intrat în vigoare la 27 septembrie 2008.

D. Codul familiei al Republicii Moldova

50. Codul familiei al Republicii Moldova a fost modificat în iulie, pentru a încorpora câteva recomandări din Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDFF). Vârsta de căsătorie este în prezent aceeași pentru bărbați și femei (18 ani). Codul a fost completat și cu prevederi noi referitoare la protecția copiilor de pedepse corporale din partea părinților și la măsurile îmbunătățite de menținere a copilului în familia sa biologică și de reducere a instituționalizării copiilor. Misiunea susține aceste modificări, întrucât ele sunt în conforme stan-

dardelor internaționale de promovare a drepturilor femeilor și fetelor și de combatere a violenței în familie, inclusiv recomandărilor CEDFF.

E. Adoptarea noii proceduri de repatriere

51. La 7 august, Guvernul a adoptat Regulamentul privind procedura de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, traficului ilegal de migranți, precum și a copiilor neînsoțiți. Regulamentul prevede repatrierea voluntară și implicarea Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului. Această cerință va facilita susținerea victimelor, prin plasarea lor în cadrul Sistemului Național de Referire pentru victimele traficului. În Regulament este prevăzută și cooperarea cu autoritățile țării de destinație și misiunile diplomatice moldovenești, precum și procedurile speciale pentru copii. Misiunea a fost implicată în facilitarea implementării acestui regulament prin găzduirea unor întâlniri ad hoc de coordonare în domeniu cu miniștrii de resort. Ședințele au fost expuse mai sus în mod detaliat (a se vedea paragraful 21).

F. Adoptarea Strategiei Sistemului național de referire

52. La 5 decembrie, Parlamentul a aprobat Strategia Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor traficului și potențialelor victime ale fenomenului dat. Aceasta va intra în vigoare de îndată ce va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Strategia a fost întocmită în conformitate cu mecanismul de referire al Centrului internațional pentru elaborarea politicilor de migrație și include un Plan de acțiuni pe anii 2009-2011. Programul ATG al Misiunii a contribuit la elaborarea și promovarea Strategiei Naționale de Referire.

V. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR NAȚIONALE

A. Instruirea judecătorilor și a procurorilor

53. În parteneriat cu Biroul ONU pentru Combaterea Drogurilor și Criminalității și Institutul Național al Justiției din Moldova, Programul ATG al Misiunii OSCE în Moldova a organizat la 29 și 30 mai, la sediul Institutului, un seminar de instruire privind traficul de ființe umane ca infracțiune și drepturile victimelor. La curs au participat 30 de viitori judecători și procurori, iar instruirea s-a efectuat în cadrul lărgit al Grupului operativ pentru traficul de ființe umane al Pactului de Stabilitate. Pe parcursul acestuia au fost folosite studii de caz, înscenări, procese judiciare simulate și ghiduri pentru interogarea victimelor, urmărindu-se instruirea participanților în spiritul dreptului internațional și al celor mai bune practici, conform standardelor drepturilor omului.

54. În mai, în parteneriat cu Asociația Avocaților Americani/Inițiativa pentru Supremația Legii, Programul ATG al Misiunii a organizat pentru judecători și procurori Seminarul privind violența domestică, în scopul de a-i instrui pe participanți în lumina noii Legi privind prevenirea și combaterea violenței în familie, în vederea schimbării atitudinilor față de violența domestică și a îmbunătățirii răspunsului instituțional la solicitările de ajutor ale victimelor. Seminarul a fost organizat în Căușeni, din cauza unei rate deosebit de înalte a abuzului în familie în zonele rurale ale acestui raion și a lipsei informației juridice în rândul locuitorilor regiunii. Seminarul s-a concentrat pe problemele sociale, juridice și practice legate de urmărirea penală și judecarea cazurilor de violență domestică. Participanții au discutat despre îmbunătățirea procesului de cercetare a plîngerilor, colectarea probelor adiționale la declarațiile victimei, despre implementarea prevederilor Codului penal în cadrul urmării penale a cazurilor de violență domestică și despre identificarea remediilor alternative pentru inculpați și victime.

55. Programul ATG al Misiunii a asistat Centrul de Drept Căușeni la organizarea a trei mese rotunde în Căușeni, Anenii Noi și Ștefan-Vodă pentru reprezentanții locali ai organelor de urmărire

penală. Participanților li s-a înmînat cîte o culegere actualizată de acte normative privind traficul și violența domestică, în context luîndu-se în discuție problemele din propriile raioane.

B. Instruirea reprezentanților societății civile

56. Programul ATG al Misiunii a susținut proiectul Winrock International „Noi Perspective pentru Femei” în vederea organizării, din mai pînă în decembrie, a unor cursuri de instruire referitoare la prevenirea și combaterea violenței în familie, destinate lucrătorilor sociali, organelor de urmărire și altor specialiști din cadrul serviciilor comunitare. Beneficiind de asistență financiară din partea Programului ATG al Misiunii, ”Noi Perspective pentru Femei” a implementat proiectul „Combaterea Violenței Domestice”. Scopul proiectului a fost de a instrui organele locale de urmărire penală și lucrătorii sociali în prestarea serviciilor esențiale victimelor violenței domestice și celora aflați în situații de risc, consolidînd totodată capacitatea lor de a efectua activități locale de promovare în vederea îmbunătățirii reacției guvernamentale. În perioada de implementare a proiectului (mai-decembrie 2008), au avut loc 12 seminare, la care au participat 291 de specialiști: 285 de ofițeri de poliție, 2 procurori, 3 lucrători sociali și 1 reprezentant al securității naționale. Aceștia au fost instruiți cum să identifice victimele, cum să lucreze cu acestea în contextul legislației Republicii Moldova privind violența domestică/violența în familie. Seminarele s-au axat pe identificarea victimelor, formarea unei abilități de abordare delicată a victimei violenței domestice și au inclus un compartiment de instruire a specialiștilor din organele de urmărire penală cu referire la noua lege privind violența în familie. Doisprezece factori de decizie care au participat la programul de instruire au raportat că au implementat unele aspecte ale instruirii în cadrul propriilor ministere și comisii ori au încercat să promoveze schimbări de strategie la nivel național sau local, pentru a spori capacitatea de reacție a organelor guvernamentale. Au intervenit noi referiri la adăposturi, programe de asistență sau alți prestatori de servicii în domeniu, guvernamentali sau privați. Seminarele au avut loc în 12 raioane: Șoldănești, Vulcănești, Nisporeni, Rezina, Rîșcani, Călărași, Ceadâr-Lunga, Strășeni, Anenii Noi, Basarabeasca, Criuleni și Florești, acestea fiind definite ca raioane în care în anul trecut nu a avut loc nici un seminar similar în cadrul proiectului ”Noi Perspective pentru Femei” și care, în cadrul ședințelor regionale de coordonare tehnică ale OSCE, au fost identificate ca avînd nevoie și fiind interesate de un seminar de acest gen.

57. Programul ATG al Misiunii a organizat și a găzduit o ședință tehnică de implementare a parteneriatului, cu durata de o zi, pentru a discuta sporirea cerințelor de raportare ale Misiunii și Secretariatului și s-a concentrat pe crearea unei legături dintre procesul de implementare și rapoartele, propunerile și documentele Acordului Agenției de Implementare. În cadrul seminarului, Unitatea de administrare a fondului a contribuit cu detalii la raportul financiar, iar Oficiul de Presă s-a referit la folosirea logo-ului OSCE în Moldova și la susținerea activităților de către Misiunea OSCE în Moldova. La eveniment au asistat reprezentanți a peste 30 de organizații partenere.

C. Participarea la evenimentele internaționale

58. În 2008, Programul ATG al Misiunii a oferit susținere unui număr de 14 experți naționali și reprezentanți ai autorităților naționale, inclusiv ai organelor de urmărire penală, pentru participarea la evenimentele internaționale.

59. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea Șefului Departamentului analitic al Centrului Internațional ”La Strada” și a directorului ONG-ului „Refugiul Casa Mărioarei” la Seminarul privind combaterea traficului de ființe umane pentru muncă forțată, care a avut loc la Haifa, între 11 și 18 mai 2008. Seminarul a fost organizat de Centrul pentru cooperare internațională (MA-SHAV) al Ministerului Afacerilor Externe, Centrul internațional de instruire Golda Meir Mount Carmel (MCTC) din Haifa, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Centrul pentru migrație și integrare internațională (CIMI) din Ierusalim, Ministerul israelian al Justiției (Coordo-

nator Național) și Ambasada SUA în Israel. Seminarul a oferit posibilitatea realizării schimbului de bune practici din perspectivă națională și internațională, contribuiri la stabilirea standardelor internaționale și naționale, promovării colaborării transfrontaliere la combaterea și prevenirea traficului de ființe umane și stabilirii unei rețele și a unui cadru de colaborare între specialiștii omologi din Israel și din țările de origine.

60. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea directorului Centrului "La Strada", deschis pentru victimele traficului, și a Șefului Departamentului analitic al Centrului pentru combaterea traficului de persoane (CCTP) de pe lângă Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova la Alianța contra traficului de persoane și traficului de copii: Conferința "Răspunsuri și Provocări la Nivel Local", între 26 și 27 mai 2008, la Viena, Austria. Evenimentul s-a concentrat asupra lecțiilor învățate și a experienței în sfera combaterii traficului de copii în regiunea statelor membre ale OSCE la nivel local, inclusiv asupra colaborării internaționale.

61. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea Președintelui ONG-ului "Gender-Centru" și a profesorului asociat al Universității de Stat din Moldova la evenimentele Campaniei Consiliului Europei de combatere a violenței asupra femeii, inclusiv a violenței domestice, între 10 și 11 iunie 2008, la Strasbourg, Franța. La această conferință, Grupul operativ al Consiliului Europei pentru combaterea violenței asupra femeii, inclusiv a violenței domestice, și-a prezentat evaluarea privind impactul campaniei în statele membre ale Consiliului Europei, precum și măsurile naționale luate pentru prevenirea și combaterea violenței asupra femeii și recomandările relevante.

62. Misiunea a susținut participarea expertului "La Strada" la un seminar privind justiția restaurativă, organizat de Asociația portugheză pentru susținerea victimelor, în Portugalia, între 14 și 17 iunie 2008, în vederea acumulării de experiență în domeniul cercetării și elaborării mecanismelor de protecție a copiilor victime în cadrul interogării la faza urmăririi penale în cazurile de trafic de copii și/sau de exploatare sexuală.

63. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea unui judecător al Curții Supreme de Justiție din Republica Moldova și a vice-directorului Secției ecologie, minori și combaterea traficului de ființe umane a Procuraturii Generale a R. Moldova la conferința "Reușita Urmăririi Penale a Traficului de Ființe Umane – Provocări și Bune Practici", ce a avut loc în Helsinki, Finlanda, între 10 și 11 septembrie 2008. Conferința a fost organizată de Reprezentantul Special al OSCE și Coordonatorul pentru combaterea traficului de ființe umane, în cooperare cu Președinția finlandeză a OSCE, și a avut menirea de a consolida capacitatea statelor participante de urmărire cu mai multă atenție a cazurilor privind toate formele de trafic de persoane. Evenimentul a inclus informații privind necesitatea victimelor traficului de a beneficia de protecție și asistență adecvată și s-a referit la crearea voinței politice a statelor participante și a partenerilor referitor la cooperarea în combaterea tuturor formelor de trafic de ființe umane.

64. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea Șefului Direcției Drept Consular a Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Moldova la Seminarul tehnic suplimentar al celei de-a 6-a Conferințe a Alianței contra traficului de persoane, privind raportorii naționali și mecanismele echivalente, din 22-23 septembrie 2008, la Viena, Austria. Evenimentul a încercat să ofere o percepție a mecanismelor de raportare în vederea identificării elementelor comune pentru raportorul național sau a mecanismelor echivalente, în conformitate cu angajamentele OSCE.

65. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea Consultantului din cadrul Direcției elaborare acte normative a Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a Consultantului principal al Direcției autorizare acte normative a Ministerului Justiției al Republicii Moldova și a unui lider al Coaliției Anti-discriminare la ședința privind toleranța și nondiscriminarea la Sesiunea ODIHR privind implementarea dimensiunii umane, între 1 și 3 octombrie 2008, la Varșovia, Polonia. La

una din sesiuni, au fost prezentate informații privind inițiativele reușite, legate de accesul etniilor romă și sinti la serviciile publice, inclusiv la educație. O altă sesiune a abordat egalitatea de șanse pentru femei și bărbați, implementarea Planului de Acțiune al OSCE pentru promovarea egalității de gen, prevenirea violenței față de femei și consolidarea cooperării între guverne și societatea civilă pentru progresul egalității de gen.

66. Programul ATG al Misiunii a susținut participarea Președintelui ONG-ului ”Centrul de Drept Căușeni” la ședințele de lucru antitrafic ale Sesiunii ODIHR privind implementarea dimensiunii umane, la 8 octombrie 2008, la Varșovia, Polonia. Ședințele s-au concentrat asupra identificării, asistării și accesului la justiție al victimelor traficului, asigurării faptului că practicile de identificare a persoanelor traficate sunt complete, sporesc rezistența victimei și au drept rezultat protecția drepturilor celor exploatați.

67. Programul ATG al Misiunii a sponsorizat participarea directorului recent desemnat al ONG-ului „Refugiul Casa Mărioarei” și a Consultantului Direcției oportunități egale și prevenirea violenței a Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului la Seminarul privind abordările inovatoare în combaterea violenței asupra femeii, care a avut loc între 20 și 22 octombrie 2008, în Dușanbe, Tadjikistan. La seminar au luat parte 89 de experți internaționali, factori de decizie, activiști din ONG-uri și reprezentanți ai organizațiilor internaționale din 21 de țări, care au făcut prezentări privind practicile inovatoare de prevenire a violenței asupra femeii, de protecție a supraviețuitorilor și de urmărire a agresorilor. O atenție specială s-a acordat eforturilor de angajare a tinerilor și bărbaților de toate vârstele în combaterea violenței asupra femeii.

68. În parteneriat cu Programul Misiunii pentru instituții democratice și drepturile omului, Programul ATG al Misiunii a oferit susținere financiară Consultantului juridic al Biroului Avocaților Publici, în vederea participării la Ședința privind Monitorizarea Proceselor de Judecată, organizată de Misiunea OSCE din Skopje, care a avut loc la 5-6 noiembrie 2008, în Skopje, Macedonia. Dra Hrip-tievski a prezentat, împreună cu reprezentanții Misiunii, experiența de monitorizare a cazurilor de trafic de ființe umane în cadrul Programului Misiunii de Monitorizare a Proceselor de Judecată.

VI. SUSȚINEREA PROIECTELOR

69. În 2008, Programul ATG al Misiunii a susținut organizațiile și instituțiile selectate la elaborarea și implementarea în Chișinău și în alte regiuni ale Moldovei a 21 de proiecte antitrafic și pentru egalitatea de gen. Programul ATG al Misiunii a lucrat atât cu parteneri de durată, cât și cu parteneri noi, inclusiv cu instituții de stat, ONG-uri și prestatori de servicii sociale de nivel național, raional și local. Prin aceste proiecte, Programul ATG al Misiunii a susținut, direct sau indirect, beneficiari, precum autorități de stat și locale, reprezentanți ai societății civile, persoane vulnerabile și victime ale traficului de ființe umane și ale violenței domestice.

A. Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane

70. Cu susținerea financiară a Programului ATG al Misiunii, Winrock International „Noi Perspective pentru Femei” a publicat raportul final al proiectului, intitulat ”Buletin de Monitorizare Mass-Media: Reflectarea în mass-media a traficului de ființe umane și a prevenirii acestuia, ianuarie 2005 – mai 2008.” Implementat în parteneriat cu Centrul Independent de Jurnalism, proiectul a monitorizat șapte ziare naționale și patru publicații regionale. În peste 41 de luni, au fost analizate 419 articole, care reflectau aspecte de trafic intern și extern de ființe umane pentru scopuri de prostituare, muncă forțată, cerșit și infracțiuni ușoare și/sau prelevare de organe. Concluziile generale au evidențiat că reflectarea traficului în ziarele din Moldova este deseori inexactă și superficială, articolele referitoare la aceste probleme sunt în mod copleșitor generate de comunicatele de presă ale oficialităților guvernamentale și omit să prezinte perspectiva organizațiilor antitrafic și a experților

neguvernamentali, imaginile folosite pentru publicațiile privind traficul de persoane, în general, nu corespund standardelor profesionale. Raportul a cuprins în concluzie o serie de recomandări pentru reporteri, ONG-urile de dezvoltare a mass-media și organismele specializate antitrafic. Raportul poate fi accesat la <http://www.winrock.org.md>.

71. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii, ONG-ul "Institutul pentru Democrație" din Comrat a implementat, din mai pînă în decembrie 2008, în Găgăuzia, un proiect privind sporirea rolului poliției și a societății civile în lupta contra traficului de femei și fete. Scopurile proiectului erau de a reduce nivelul traficului de femei și fete, de a spori rolul și profesionalismul ofițerilor de poliție în lupta contra traficului și de a perfecționa cunoștințele studenților și profesorilor Facultății Pedagogice a Universității de Stat din Comrat referitor la legislația moldovenească privind egalitatea de gen, pentru a preveni și combate traficul de femei. Proiectul a organizat două seminare pentru 40 de ofițeri de poliție și cinci seminare pentru 126 de studenți ai Facultății Pedagogice a Universității de Stat din Comrat, pentru a-i sensibiliza privind problema traficului de ființe umane. După un șir de mese rotunde cu profesorii Universității de Stat din Comrat, aceștia au început să folosească noile informații cu privire la prevenirea traficului. Ca urmare a promovării proiectului și în vederea sensibilizării publicului, mass-media locală a publicat cinci articole pe probleme de trafic de persoane.

72. În 2008, Programul ATG al Misiunii a susținut Winrock International „Noi Perspective pentru Femei” în implementarea unei serii de programe televizate, intitulate “Destine și destinații.” Două episoade ale acestui program au fost realizate în noiembrie și decembrie și au fost distribuite pe DVD, prin stații TV și radio, organizațiilor interesate și instituțiilor relevante. Din anul 2006, în parteneriat cu Centrul Independent de Jurnalism și Studioul TV "OWH", Winrock International a produs 30 de episoade ale acestui program TV și peste 60 de episoade ale versiunii radio, pe subiectele migrației, violenței domestice și antreprenoriatului. Programele oferă publicului din Moldova, în special femeilor, informații și alternative plecării în străinătate în căutarea unei munci mai bine plătite.

73. Cu suportul Programului ATG al Misiunii, ONG-ul "Fundația Renală" a implementat un proiect de prevenire a traficului de ființe umane pentru prelevare de organe. Scopul proiectului era de a preveni cazurile de trafic de ființe umane pentru prelevare de organe, prin implicarea activă a tinerilor și a personalului medical la identificarea și îndrumarea victimelor și potențialelor victime ale traficului, pentru a beneficia de servicii medicale și de altă natură. Ca urmare a proiectului, care a fost implementat din mai pînă în decembrie 2008, 98 de medici de familie din satele raioanelor Orhei, Hîncești și Cimișlia au participat la seminare de o zi cu privire la fenomenul traficului de ființe umane și la bunele practici de lucru cu victimele traficului de organe, cu 18 mese rotunde de finalizare. Nouă grupuri de tineri din aceste localități, în număr total de 90 de persoane, au fost instruite în materie de prevenire a traficului de ființe umane și tehnici de sensibilizare a publicului; 600 de persoane au beneficiat de pe urma campaniilor de sensibilizare a tinerilor. Au fost elaborate planuri de acțiune pentru identificarea victimelor traficului de organe la nivel local, în baza colaborării dintre tinerii voluntari, administrația locală și ONG-urile locale. Proiectul a identificat 22 de victime ale traficului de ființe umane în scop de prelevare ilegală de organe; opt dintre victime au fost intervievate și cinci au beneficiat de asistență socială și medicală. Trei ziare locale au publicat articole privind traficul de ființe umane.

74. Programul ATG al Misiunii a susținut Centrul de Drept Căușeni la tipărirea și actualizarea culegerii *Acte normative privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și egalitatea de gen*. Culegerea a fost ulterior distribuită printre procurori, judecători și actori din sfera antitrafic și egalitate de gen. Aceasta este disponibilă la <http://www.osce.org/moldova/13429.html>.

75. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii, în parteneriat cu ONG-ul "Interacțiune", ONG-ul transnistrean "Aspectul Social", a implementat proiectul "Mese Rotunde de Parteneriat Social". Proiectul reunește ONG-uri și actori de pe ambele maluri ale Nistrului, interesați de parteneriate

și schimb de experiență. Scopul meselor rotunde este de a crea un parteneriat social transnistrean, pentru a presta servicii sociale de calitate victimelor traficului și ale violenței domestice și categoriilor vulnerabile. Discuțiile de la mesele rotunde lunare se axează pe îmbunătățirea situației actuale în sectorul social și a calității serviciilor sociale pentru victimele traficului și ale violenței domestice și pentru categoriile vulnerabile. Programul ATG al Misiunii a susținut trei mese rotunde lunare: în octombrie, la școala vocațională din Ribnița, cu subiectul angajării în câmpul muncii în regiune, în noiembrie, la biblioteca publică din Dubăsari, cu subiectul identificării și prevenirii violenței domestice și a susținerii conexe, și în decembrie, la biroul "Interacțiune" din Tiraspol, cu subiectul combaterii traficului de ființe umane în regiune.

B. Prevenirea și combaterea traficului de copii

76. În 2008, Programul ATG al Misiunii a susținut cel de-al patrulea an de implementare al proiectului "Lupta împotriva traficului de copii (LÎTC) – Faza a 2-a în Moldova" al Fundației Terre des Hommes. Terre des Hommes a continuat să promoveze sistemul de protecție a copiilor prin eforturile de relansare a Consiliilor locale pentru protecția drepturilor copilului (CLPDC) din municipii și de promovare a metodologiei de asistare a copiilor aflați în situații de risc sau a victimelor abuzului, neglijării, exploatării și traficului și a familiilor acestora. Echipa LÎTF a susținut rețelele de organizații ale societății civile la nivel local și regional, în vederea perfecționării identificării și a reacțiilor de răspuns la cazurile complicate de protecție a copiilor și promovării standardizării și coordonării serviciilor, și cooperării în parteneriat în 18 comune rurale. Proiectul a acordat asistență la 192 de copii victime ale abuzului, neglijării, exploatării, precum și părinților acestora.

77. Programul ATG al Misiunii a susținut ONG-ul "Centrul pentru informare cu privire la drepturile copilului" (CIDC) în implementarea proiectului "Integrarea socială a copiilor abandonati de părinții migranți". Acesta a contribuit la reducerea vulnerabilității unor asemenea copii, prin sensibilizare și formarea capacităților copiilor, părinților și specialiștilor care lucrează cu copiii. Activitățile conexe au fost popularizate în mediul publicului larg în cinci raioane din Moldova, prin informații de calitate, ce a inclus un program radio, o campanie în presă, un ghid pentru specialiști, broșuri pentru părinții migranți și copiii lăsați acasă, precum și instruire, monitorizare și îndrumare pentru specialiștii din educație. Se estimează că activitățile au asigurat 300000 de copii și adulți cu informații privind consecințele psiho-sociale ale migrației părinților și serviciile existente de susținere a copiilor și familiilor. Proiectul a produs și distribuit 1000 de copii ale "*Ghidului pentru profesioniști*", 20000 de copii ale broșurii pentru părinți "*Copilul meu-singur acasă*" și ale broșurii pentru copii "*Singur acasă*". Publicațiilor li s-au oferit recomandări ale Ministerului Educației și Tineretului (MET).

78. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii, ONG-ul "La Strada" și-a îmbogățit experiența în evaluarea practicilor actuale din sfera interviului din faza urmăririi penale în cazurile de trafic de copii și/sau de exploatare sexuală. "La Strada" se pregătește pentru o cercetare în vederea perfecționării mecanismelor de protecție a minorilor victime ale abuzului sexual. ONG-ul va elabora recomandări bazate pe practicile și standardele naționale și internaționale în domeniul interviurilor din faza urmăririi penale, punându-se accent pe starea psiho-emoțională a copilului pe durata urmăririi penale.

79. Cu susținerea financiară a Programului ATG al Misiunii, din martie până în decembrie 2008, ONG-ul "Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului în Moldova" (LADOM) a implementat Proiectul Caravană: Drepturile Copiilor în Dificultate. Scopul primar al proiectului a fost de a oferi copiilor și adolescenților aflați în dificultate informații referitoare la problemele, interesele, drepturile și responsabilitățile lor. În cooperare cu ziarul pentru tineret „Florile Dalbe”, LADOM a donat peste 1000 de abonamente ale ziarului pentru copiii din orfelinate, internate și penitenciare. LADOM a publicat o pagină specială cu informații privind drepturile tinerilor, studii de caz, proiecte antitrafic și migrația ilegală în zece ediții ale ziarului "*Florile Dalbe*". LADOM a organizat șase seminare privind drepturile copiilor aflați în dificultate pentru 159 de copii și adolescenți din șase sate. LA-

DOM a organizat și un concurs de eseuri, poezii și desene pe această temă și a publicat o culegere a eseurilor câștigătoare - ”*Dreptul de a-mi cunoaște drepturile*”.

80. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii, ONG-ul ”Asociația Tinerilor Instructori” a implementat proiectul ”Tu poți preveni traficul de ființe umane: Astăzi pe scenă, mâine în viață!”, menit să sensibilizeze și să ajute la prevenirea traficului printre adolescenți și tineri. Aceste prezentări teatrale interactive pe tematică antitrafic, relevante în context local, au un efect instructiv în materie de formare a abilităților de viață, atitudinii responsabile, toleranței și comportamentului sigur. Piesa relatează povestea unei tinere moldovence, care, suferind din cauza violenței domestice, pleacă de acasă, făcând alegerea riscantă de a merge la muncă peste hotare, unde este exploatăată, dar de unde reușește să evadeze. Auditoriul s-a implicat în poveste, punând întrebări personajelor și sugerând alternative. Cincisprezece studenți moldoveni și tineri adulți, voluntari, care au fost instruiți ca actori, au prezentat 20 de spectacole deschise de teatru în patru raioane (Căușeni, Criuleni, Călărași și Dubăsari). Spectacolele au fost vizionate de 2133 de adolescenți cu vârsta cuprinsă între 13 și 19 ani și de 104 adulți (profesori, părinți, funcționari publici, tineri muncitori etc.). La 18 octombrie, Misiunea OSCE în Moldova a celebrat Ziua UE Antitrafic cu o reprezentare a acestui spectacol pentru un public de mai mult de 150 de tineri dintr-un internat din Chișinău. Proiectul a fost prezentat în ediția din decembrie 2008 a Revistei OSCE (*a se vedea articolul în întregime în ultima pagină a acestui Raport*).

C. Protecția și oferirea asistenței victimelor și persoanelor vulnerabile

81. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii și OIM, ONG-ul ”Interacțiune” din Tiraspol a implementat proiectul ”Consolidarea protecției și asistenței pentru victimele adulte și minore ale traficului din Transnistria.” Scopurile proiectului au fost prevenirea migrației ilegale și contracararea traficului de persoane, prin oferirea de informații printr-o linie fierbinte, prin activități de la egal la egal ale voluntarilor și prin asistență acordată victimelor. În 2008, linia fierbinte a recepționat 1113 de apeluri. Au fost lansate 33 de cazuri de asistență. Linia fierbinte, funcțională din 2006, oferă informații privind reglementarea și realitățile migrației, potențialele consecințe ale migrației ilegale și riscurile de traficare a ființelor umane. Linia servește pentru identificarea victimelor traficului din regiunea transnistreană și pentru îndrumarea beneficiarilor la alte servicii, în caz de necesitate. Pe lângă linia fierbinte, ”Interacțiune” a creat și dezvoltat un grup de 50 de voluntari, cu vârsta cuprinsă între 16 și 25 de ani. Proiectul i-a instruit pe voluntari în domeniul desfășurării campaniilor publice și întocmirii propunerilor de proiect și i-a susținut în organizarea a 168 de ședințe informaționale și activități de implicare. Linia fierbinte funcționează din februarie 2006.

82. Cu susținerea Programului ATG al Misiunii, Centrul Național de Prevenire a Abuzului asupra Copilului (CNPAC) a implementat proiectul ”Implementarea Sistemului Național de Referire a victimelor traficului,” care tinde să ofere asistență multidisciplinară copiilor victime ale traficului și ale violenței în familie în Sistemul Național de Referire (SNR). În cadrul proiectului, în perioada octombrie-decembrie 2008, CNPAC a recepționat și a evaluat 72 de sesizări privind presupuse abuzuri de copii, neglijare și trafic, și a oferit asistență (socială, psihologică, juridică) directă copiilor victime ale abuzului în 40 de cazuri. Din 124 de copii asistați cu ajutorul Programului ATG al Misiunii, 99 au beneficiat de asistență socială, 44 – de asistență psihologică și 25 de copii și familiile lor au beneficiat de asistență juridică.

83. Programul ATG a oferit ajutor ONG-ului ”Copii, Comunități, Familii” la organizarea școlii de vară ”Securitatea și protecția copiilor”. Proiectul a fost menit să sporească participarea copiilor și părinților-educatori din casele de tip familial din 21 de raioane la prevenirea exploatării copiilor, să-i sensibilizeze cu privire la drepturile copiilor de a fi protejați de abuz și exploatare și de a se dezvolta într-un mediu protejat și sigur. Au fost organizate activități didactice pentru copii, pe categorii de vârstă (preșcolară, școala primară, preadolescenți și adolescenți/tineri adulți), și pentru părinții-educatori, cu subiecte ca: siguranță și protecție, creștere și dezvoltare, abuzarea și neglijarea

copiilor și cele mai grave forme de exploatare. Au fost folosite metode precum jocurile, instruirea de către semenii, activități interactive, înscenări, simulări și excursii. Circa 180 de copii de diferite vârste din case de tip familial din Moldova au fost implicați în activități și au învățat despre abuzarea copiilor, drepturile și responsabilitățile lor, auto-protecție și siguranță. Treizeci de adolescenți au fost informați despre oportunități profesionale și de angajare, iar 73 de părinți-educatori au fost informați despre protecția copiilor și tehnici de management al conduitei referitor la drepturile copiilor.

84. În vacanța de iarnă, Programul ATG al Misiunii a acordat ajutor umanitar la 60 de copii cu dizabilități. Copiii cu dizabilități sunt pasibili de traficare pentru cerșit și infracțiuni ușoare, iar copii mai mari (adolescenții între 13 și 17 ani) sunt pasibili de trafic în scop de muncă forțată, cerșit forțat, infracțiuni ușoare și exploatare sexuală, deseori în combinație. Trei ONG-uri ("Stoicii", care asistă copii cu disfuncții locomotorii, "Motivație", care lucrează la integrarea socială a tinerilor cu dizabilități, și "Încredere", care lucrează cu copii din familii vulnerabile), care pun accentul pe identificarea, protejarea și asistarea victimelor traficului și ale violenței domestice și a altor persoane vulnerabile, au fost selectate să ofere asistență la distribuirea ajutorului către beneficiari. Personalul ATG a procurat și a livrat ajutoarele materiale direct către beneficiari, inclusiv lenjerie de pat, pachete cu alimente, pachete cu articole de igienă, mănuși/căciuli/fulare de iarnă și rechizite școlare.

D. Prevenirea și combaterea violenței domestice

85. În 2008, ONG-ul "Fereastra către lume" din Transnistria a organizat, în colaborare cu un expert internațional, seminarul "Violența domestică, egalitatea de gen și conciliere", în continuarea unei activități similare din 2006. Seminarul a oferit la 22 de tineri lideri de pe ambele maluri ale Nistrului informații referitoare la violența domestică și probleme de gen, precum teoriile de gen, identitatea de gen, raporturile de putere de gen, egalitatea de gen, abordarea integrată egalitatea de gen și conciliere. Scopul proiectului a fost de a face o introducere pentru participanți referitor la standardele internaționale de protecție a drepturilor femeii și la rolul femeii în activitățile de conciliere și securitate, inclusiv la acordurile internaționale și legile și angajamentele naționale, de a-i încuraja pe viitorii lideri din Moldova și Transnistria să conlucreze la găsirea soluțiilor la conflicte și de a promova egalitatea de gen. Seminarul, cu o durată de cinci zile, a inclus ateliere, lecții, filme, discuții în grup și activități personale pe un spectru de subiecte, precum: procesul de negociere și progresele în conflictul transnistrean; egalitatea de gen, violența domestică și procesul de conciliere; cauze și consecințe ale violenței domestice; interdependența între conflict și violența domestică; prevenirea violenței domestice; mecanisme și strategii de schimbare socială; conceptul învinovățirii victimei și abilități ale participanților de a transpune în realitate cele învățate. Seminarul a fost conceput ca o platformă pentru activități, care să abordeze egalitatea de gen, violența domestică și concilierea în activitatea ONG-urilor participante, elaborate și implementate la finele anului 2008, care au continuat și în 2009.

86. Cu asistența financiară a Programului ATG al Misiunii, ONG-ul "Artemida Planificarea Familiei" a implementat proiectul "Specialiști informați, comunități mai sigure". O serie de seminare de o zi în șapte localități din Drochia au oferit instruire pentru 97 de specialiști locali (lucrători sociali, medici de familie sau asistenți medicali, ofițeri de poliție, reprezentanți ai administrației publice locale și specialiști în educație) privind rolurile și responsabilitățile lor față de victimele și potențialele victime ale violenței domestice și ale traficului de ființe umane. Conținutul seminarului a inclus referiri la legislația moldovenească, asistența existentă pentru victime și metodele de intervenție și prevenire, stabilirea profesionistă a contactului și relațiilor pentru a facilita referirea și pentru a îmbunătăți serviciile oferite victimelor și potențialelor victime ale traficului și ale violenței și atitudinea adecvată față de victimele traficului și ale violenței bazate pe gen. La evaluare, au fost înaintate solicitări de organizare a seminarelor pentru adolescenți cu subiectul informării și a activităților privind traficul și violența bazată pe gen.

87. Cu susținerea financiară a Programului ATG al Misiunii, Centrul internațional pentru protecția și promovarea drepturilor femeilor "La Strada" a tipărit 500 de copii (300 în rusă/română și 200 în engleză) ale publicației *La Strada Express* pe tema violenței domestice în Republica Moldova: realitate și perspective. Publicația reprezintă un apel la acțiune către specialiști și actori pentru a îmbunătăți mecanismul actual de asistare a victimelor, în special din perspectiva egalității de gen, ca problemă de drepturi ale omului, și pentru a crea un mecanism de asistență pentru agresori, ca metodă de prevenire a violenței domestice.

88. Pentru al patrulea an, Programul ATG al Misiunii a susținut Winrock International „Noi Perspective pentru Femei” în implementarea campaniei ”16 zile de activism contra violenței de gen”. Tema campaniei din 2007 a fost ”Drepturile omului pentru femei — Drepturile omului pentru toți: Celebrarea a 60 de ani a Declarației Universale a Drepturilor Omului”. Scopul campaniei a fost mobilizarea participării active a guvernului, organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri) și a cetățenilor, deopotrivă, la prevenirea și combaterea violenței de gen și domestice. Eforturile de a realiza acest scop includ asistarea în protecția drepturilor omului, sensibilizarea publicului referitor la violența de gen în Moldova și consecințele acesteia, promovarea dialogului social privind metodele de contribuție la eliminarea tuturor formelor de violență asupra femeii și elucidarea atitudinilor internaționale față de violența de gen. La 25 noiembrie, Programul ATG al Misiunii a găzduit conferința de presă de lansare a campaniei. În cadrul banchetului, reprezentanții Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, ai Winrock International, ai Gender-Centru și ai Misiunii OSCE au concluzionat asupra necesității de a-și uni eforturile în scopul eliminării tuturor formelor de violență asupra femeii, prin sensibilizare la nivel local, național și regional, consolidarea eforturilor locale, unificarea eforturilor locale și naționale și solidarizarea cu activiștii din întreaga lume. Campania a cuprins cursuri de instruire, mese rotunde, dezbateri publice, conferințe, emisiuni televizate și radio, care, în perioada 25 noiembrie – 10 decembrie 2008, au abordat problemele drepturilor omului, de gen și ale violenței domestice în întreaga țară. Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului și Winrock International au avut rolul de lideri în organizarea și coordonarea lucrului asupra campaniei, în parteneriat cu alte 15 organizații internaționale, naționale și locale, precum și autorități publice centrale și locale.

E. Promovarea egalității de gen și a drepturilor femeii

89. În 2008, Programul ATG al Misiunii a oferit susținere Winrock International „Noi Perspective pentru Femei” la implementarea proiectului ”Școlile de vară 2008: Sporirea capacităților femeilor tinere prin dezvoltarea liderismului”, în cadrul căruia s-au organizat trei școli de vară pentru femeile tinere dezavantajate, în special din regiunile rurale. Cele trei școli sunt ”Școala de Vară Winrock cu privire la liderism” (SSL), ”TARE” (Tînără, Activă, Responsabilă, Egală) și ”GLOW” (Girls Leading Our World – Fetele care ne conduc lumea). Toate cele trei școli contribuie la dezvoltarea capacităților de lider ale femeilor tinere și a abilităților lor pe piața muncii și oferă informații privind traficul de ființe umane, violența domestică, comunicare, egalitatea de gen, încrederea în sine și sănătate, instruirea privind lucrul în echipă, activități, precum sportul, teatrul și activități meșteșugărești. Școlile de vară au implicat peste 450 de femei tinere din zonele rurale. Fiecare școală a inclus activități speciale ulterioare pentru a oferi fetelor susținere în implementarea celor învățate în cadrul activităților lor din comunitățile proprii.

90. ONG-ul Centrul „Parteneriat pentru dezvoltare” (CPD) a beneficiat de suportul Programului ATG al Misiunii la lansarea activităților de promovare a egalității de gen în cadrul alegerilor parlamentare din 2009. Activitățile proiectului includ promovarea egalității de gen în rîndul partidelor politice, instituțiilor mass-media, comisiei electorale și ONG-urilor, prin sensibilizare, promovare și împărtășire a experienței, precum și elaborarea unui Cod de conduită privind egalitatea de gen pentru Comisia Electorală Centrală, partide și mass-media. CPD a elaborat acest Cod de conduită privind promovarea egalității de gen în perioada electorală în noiembrie-decembrie 2008, pentru a fi folosit în activitățile timpurii din 2009. Întrucît Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, adoptată în 2006, implică partidele politice, mass-media și instituțiile elec-

torale în promovarea egalității de gen în activitățile lor, Codul de conduită reprezintă un punct de pornire pentru o asemenea promovare în alegerile naționale din 2009. Documentul include recomandări pentru actori referitor la promovarea și/sau asigurarea egalității de gen. CPD estimează că, în 2009, cel puțin 10 partide politice și 10 instituții mass-media vor semna Codul de conduită și se vor angaja public să promoveze egalitatea de gen în procesul electoral. 15-20 ONG-uri vor fi activ implicate în activitățile Alianței PasProGen 2009.

VII. ACTIVITĂȚILE MISIUNII DE ABORDARE INTEGRATĂ A EGALITĂȚII DE GEN

91. La 16-17 iunie, Programul ATG al Misiunii a fost vizitat de oficialități ai Secțiunii Gender și Instruire a Secretariatului, pentru a pregăti personalul Misiunii în materie de abordare integrată a egalității de gen. Instruirea a fost planificată pentru tot personalul Misiunii implicat în programe. Personalul Programului ATG și alți câțiva membri ai Misiunii au folosit această oportunitate pentru a învăța despre angajamentele OSCE în toate dimensiunile în materia egalității de gen și despre cele mai bune metode de implementare a acestor angajamente în activitatea proprie.

92. La solicitarea Biroului Gender al Secretariatului, în 2008 Programul ATG a conlucrat cu Ofițerul pentru prevenirea și soluționarea conflictelor (PSC) la abordarea integrată a egalității de gen în cadrul unui proiect politico-militar. Ofițerii au ales să realizeze abordarea integrată în cadrul unui proiect de demobilizare a militarilor, prin studierea consecințelor demobilizării asupra soțiilor militarilor demobilizați. Factorii luați în considerație au fost oportunitățile de angajare și recalificare a soțiilor și a corpului de militari (de regulă, format din bărbați), mai ales în cazurile de demobilizare prin strămutare geografică, departe de sistemele de suport economic și social stabilite. Proiectul va asigura accesul egal al ex-membrilor serviciilor militare la oportunitățile de recalificare și adoptare a unor prevederi adecvate pentru necesitățile acestora. Implementarea întârzie din cauza unor factori restrictivi, care nu au legătură cu procesul de abordare integrată. Ofițerul PSC și-a confirmat angajamentul de implementare în continuare a celorlalte componente ale proiectului.

VIII. CONCLUZII

93. Prin activitățile sale din 2008, Programul ATG al Misiunii OSCE în Moldova a contribuit la realizarea mandatului Misiunii, la implementarea Planului OSCE de combatere a traficului de ființe umane, a Planului de Acțiuni al OSCE de promovare a egalității de gen, precum și a Deciziei OSCE de prevenire și combatere a violenței asupra femeilor. Programul ATG al Misiunii a susținut coordonarea eforturilor, inclusiv a eforturilor Guvernului RM, de combatere a traficului de ființe umane și a violenței domestice, de asistare a victimelor și de asigurare a accesului la drepturile fundamentale ale omului pentru cele mai vulnerabile persoane de pe ambele maluri ale râului Nistru. În 2009, obiectivele și activitățile Programului ATG se vor baza pe realizările anterioare și vor contribui la respectarea drepturilor omului și la crearea unui mediu sigur și inofensiv pentru persoanele vulnerabile din Moldova. Programul va continua să asigure echilibrul între sensibilizarea la necesitățile locale și condițiile instabile, pe de o parte, și continuitatea, experiența și bunele practice în sfera combaterii traficului de ființe umane și promovării egalității de gen, pe de altă parte.

Judith Hale
 Manager de Program,
 Programul Antitrafic și Gender
 Misiunea OSCE în Moldova,
 Chișinău, Republica Moldova

A se vedea pagina opusă pentru reproducerea articolului privind activitățile ATG, susținute de Misiune, publicat în ediția din decembrie 2008 a Revistei OSCE. Ediția completă a revistei este disponibilă la <http://www.osce.org/item/35060.html>.

Acțiuni anti-trafic

Auto-regizăm scenariul dur al vieții

În centrul atenției – problema traficului

Europa de Est

Moldova

Articol scris de Judith Hale

Nicon Caraman, în vârstă de 22 de ani, aproape în fiecare sâmbătă petrece ore în șir în mașină, pe drumuri accidentate și întortocheate. El se îndreaptă spre școlile din cele mai îndepărtate colțuri ale Moldovei, școli, de obicei, amplasate în niște clădiri slab - sau deloc - încălzite, cu geamuri sparte, chiar și în mijlocul iernii geroase. La sosire, Nicon nu este așteptat cu covorul roșu la intrare; de fapt primirea poate fi de-a dreptul rece. Dar el este foarte preocupat de misiunea pe care o are, de aceea nu o ia ca pe ceva personal. Încălzindu-se cu o doză generoasă de ceai fierbinte din termos, el se pregătește să intre în rol.

Împreună cu alți 14 colegi, Nicon este actor voluntar și formator, al cărui scop este să ajungă la tinerii din localitățile rurale și regiunile izolate ale țării, aducându-le „Forumul teatral” direct acasă. Anul acesta, Asociația Tinerilor Formatori din Moldova, cum se numesc ei înșiși, a decis să pună în lumină realitatea dură a traficului.

Intriga scenariului este o ficțiune, dar inspirată din realitate, simplă și ușor de urmărit, deși subiectul este unul foarte complex: o persoană tânără din Moldova se pomenește în fața unui șir întreg de probleme care par a fi de nerezolvat. Se ceartă cu părinții. Aude despre o ofertă de muncă atractivă,

care i se pare a fi o ieșire din situația disperată în care se află. Își asumă riscul. Devine o pradă ușoară pentru traficanți. În final, dă de necazuri foarte mari.

Spectatorii, a căror vârstă variază între 13 și 20 de ani, sceptici la început, stau neclintiți pe scaunele lor incomode, urmărind cu respirația întretăiată subiectul ce ia întorsături neașteptate. Dar – stai așa – acesta nu este un teatru obișnuit, finalul nu este un final în înțelesul clasic. Spectatorii pornesc a „redepăna” scenele, se întorc în timp și încep cu o pagină albă.

Făcând schimb de opinii cu protagoniștii, elevii încep să reflecteze asupra faptului cum propriile lor scopuri și valori, preocupările lor legate de securitatea personală și respectul de sine le-ar putea influența alegerea, deciziile, dacă s-ar pomeni în fața unei asemenea dileme. Ei descoperă că pot întrerupe acțiunea de pe scenă și pot spune: „Stop! Este periculos! De ce nu încerci o altă cale?”

A doua oară, scenariul, precum și destinul protagonistului, se desfășoară în mod diferit.

Cînd Ion (numele este schimbat) a intrat în încăperea rece, improvizată a teatrului – de fapt, sala sportivă a școlii – el nu se putu abține să nu facă glume pe seama evenimentului și să anunțe cu voce tare, ca să audă toată lumea, că nu va sta pînă la sfîrșitul spectacolului. Dar un pic mai tîrziu, fascinat de scena jucată în fața lui, figura lui Ion din cinică deveni alarmată în momentul în care Nicon, care juca rolul tatălui violent, a ridicat mîna asupra propriului copil.

Ion a simțit îndemnul de a se face iarăși auzit, de data aceasta pentru a găsi răspunsuri la unele

O școală sătească din Călărași, partea de vest a Moldovei, 11 septembrie.

Mai mult de 200 de elevi și profesorii lor urmăresc derularea unei scene de trafic de ființe umane, după care ei pot interacționa cu actorii și modifica intriga spectacolului.

Foto: OSCE/ Dumitru Berzan

Ajungînd la grupurile vulnerabile din Moldova. În ultimele cîteva luni, am asistat la multe reprezentații ale „Forumului teatral” în diferite regiuni ale țării – la Căușeni, Criuleni, Călărași și Dubăsari – și trebuie să spun că nu am mai văzut pînă acum un auditoriu tînăr atît de concentrat, care să urmărească fiecare mișcare de pe scenă și să asculte dialogurile cu atîta atenție.

Acești adolescenți sunt grupul tînăr primar pentru campania noastră de asistență outreach. Segmentul lor de vîrstă, situația economică și familială se combină în așa fel, încît ei ajung printre cei mai vulnerabili în fața traficului de ființe umane în Moldova la acest moment.

După cum bine se știe, Moldova este una din principalele țări – sursă de femei și fete traficate în scopul exploatării. Sperăm că atunci cînd își vor da seama ce li se poate întîmpla prietenilor și rudelor lor peste hotare, acești tineri vor acționa cu mai multă responsabilitate dacă vor dori și cînd vor dori să plece și ei peste hotare și vor chibzui dublu înainte de a-i „ajuta” pe alții să emigreze.

Se consideră că circa 30% din populația aptă de muncă sau circa 750.000 de persoane dintr-o populație de 4 milioane au părăsit această țară, pe cale legală sau ilegală, în căutarea unor ținuturi mai rodnice. În opinia ONG-urilor, mai bine de 1% din acești migranți au fost – sau vor fi – la un anumit moment traficați.

Astfel, cînd mergem cu acest teatru ambulant să prezentăm piesa despre traficul de ființe umane în școlile din cele mai îndepărtate colțuri ale țării, inclusiv în comunitățile din apropierea sau chiar din interiorul regiunii transnistrene, avem în minte în primul rînd aceste cifre: aproape jumătate din elevii din Moldova au cel puțin un părinte plecat din țară de luni de zile sau chiar de ani întregi. Se estimează că circa 20% de copii au ambii părinți plecați să trăiască și să lucreze peste hotare.

Avînd în vedere numeroasele gospodării în care părinții sunt plecați, perspectivele minime de angajare în cîmpul muncii și imaginile unei vieți prospere în vest, promovate de toate posturile de televiziune, nu este surprinzător faptul că oamenii sunt convinși că fac o alegere perfect rațională atunci cînd decid să plece peste hotare, pentru a ieși din situația irațională în care se află. Cel puțin 25% din femeile tînere din Moldova, de exemplu, suferă de pe urma violenței în familie. Victimele violenței în familie sunt supuse unui risc mai mare de a fi traficate: 90% din victimele traficului de ființe umane identificate au fost supuse violenței în familie.

Din 2001, Organizația Internațională pentru Migrație și partenerii săi au identificat peste 2.500 de persoane din Moldova ca fiind victime ale traficului. Deși majoritatea victimelor sunt femei, crește și numărul bărbaților care au devenit victime ale exploatării prin muncă și se adresează după ajutor. Sunt identificate tot mai multe cazuri de copii și minori traficați pentru cerșit și infracțiuni minore.

Din a. 2003, colaborînd cu peste 25 de organizații implementatoare, Misiunea OSCE în Moldova coordonează eforturile de combatere a traficului, de asistare a victimelor și de sporire a eficienței procesului de urmărire penală în cazurile de trafic. Direct sau prin intermediul partenerilor, Misiunea OSCE le oferă autorităților și reprezentanților societății civile din Moldova asistență legală, suport instituțional și sprijin în domeniul politicilor.

Veaceslav Balan, Asistent al Programului Anti-traffic și Gender al Misiunii OSCE în Moldova

www.osce.org/moldova

întrebări care îl frămîntau. El le-a propus protagoniștilor niște soluții mai înțelepte și îi întrebă de ce s-au comportat în felul în care au făcut-o. Și nu se putu abține să nu-i dea tatălui niște sfaturi despre cum ar putea probabil deveni un părinte mai bun.

„Astfel de lucruri i s-ar putea întîmpla oricăruia dintre noi”, a spus Ion, adresîndu-se auditoriului. „Să nu rupem prietenia cu persoanele care se întorc acasă după ce au trecut prin experiențe groaznice în țări străine. Anume atunci ei au cea mai mare nevoie de dragostea și compasiunea noastră.”

Spre finele anului, Nicon și prietenii lui vor avea prezentate 20 de spectacole în fața a circa

8.000 de tineri, profesori, asistenți sociali și reprezentanți ai autorităților publice locale. „Intenționat căutăm să mergem în școlile care știm că oferă o educație de o calitate mai scăzută, în care elevii au mai puține posibilități de a-și dezvolta cunoștințele”, spune Dumitru Berzan, un tînăr de 26 de ani, fost profesor de limbă și literatură germană, care acum este forța motrice din spatele Forumului teatral.

El descrie unele din provocările ce au apărut în calea grupului pe parcurs: de exemplu, situația în care au fost nevoiți să trateze cu administrația prudentă a școlii care contramandă evenimentul chiar în ultimul moment sau cînd au fost nevoiți să dea reprezentații în locuri mai puțin ideale, cum ar fi coridoarele sau sălile de clasă ale școlilor, și chiar în pădure.

„Odată, o profesoară ne-a cerut să întrerupem reprezentația în mijlocul unei scene care i s-a părut prea urită”, își aduce aminte Dumitru. „Am reușit cumva să o convingem să ne lase să continuăm și pînă la urmă ea a fost cea care ne-a mulțumit profund. Ne-a zis că nici nu și-ar fi putut imagina că o poveste atît de groaznică ar putea fi atît de educativă.”

Dumitru le este recunoscător unor prieteni ai săi pentru faptul că i-au atras atenția asupra tehnicii inovatoare de asistență outreach, pe care au descoperit-o în timpul unei călătorii în Italia. „Teatrul social care folosește metoda „animației psihologice” este ceva nou pentru Moldova”, spune el. „Funcționează foarte bine în grupurile mari, chiar și în fața unui auditoriu de peste 200 de persoane.” Misiunea OSCE în Moldova este un suporter entuziasmat și acordă un sprijin financiar generos pentru diversele cheltuieli ale acestui proiect cu o durată de 6 luni.

„Am găsit o formă de artă perfectă care reflectă realitatea”, spune Dumitru. „Abordarea interactivă face ca auditoriul să fie mai receptiv la mesaje, pentru că acestea sunt prezentate de actori-formatori care, la fel, sunt tineri. Implicîndu-se în intriga spectacolului, elevii încep să înțeleagă cum te simți cînd ești nevoit să iei decizii într-o situație cumplită. Ei încep să realizeze că este în puterea lor să facă alegeri înțelepte în viață. Sperăm că această experiență teatrală îi va determina pe viitor să nu fie atrași în traficul de ființe umane nici în calitate de victime, nici în calitate de traficanți.”

Dumitru niciodată nu obosește să-și noteze observațiile de la fiecare reprezentație și găsește timp pentru a analiza în ce mod el și colegii lui voluntari, de asemenea, beneficiază de pe urma activității lor din zilele de sîmbătă. „Efortul nostru de a transforma Moldova într-un loc mai bun”, scrie el, „ne-a făcut să devenim mai deschiși față de diferiți oameni și diverse circumstanțe și acest lucru este benefic pentru dezvoltarea noastră ca persoane. Nu pot să-mi imaginez o metodă mai interesantă și mai valoroasă de a-mi petrece week-endul.”

Judith Hale este Consilier superior pe probleme anti-traffic și gender la Misiunea OSCE în Moldova.

Confruntând realitățile dure ale traficului de ființe umane

OSCE/DUMITRU BERZAN